

۲ - قوانین اقتصادی و مالی

قانون مربوط

بتهفحص و اکتشاف و استخراج نفت در سراسر کشور و فلات قاره

مصوب ۲۰ تیرماه ۱۳۳۶

ماده اول - بمنظور تسریع در توسعه عملیات تفحص و اکتشاف و استخراج نفت در سراسر کشور و فلات قاره با استثنای آن قسمت از اراضی که طبق قرار داد فروش نفت مصوب ششم آبان ۱۳۳۳ بعنوان حوزه عملیات کنسرسیوم تعیین گردیده است و همچنین بمنظور توسعه سریع عملیات تصفیه و حمل و نقل و فروش کلیه نفتی که در خارج از حوزه عملیات کنسرسیوم بدست خواهد آمد در سراسر کشور و نیز در خارج از کشور بشرکت ملی نفت ایران اجازه داده میشود که طبق اصول و شرائط مندرج در این قانون عمل نماید .

تبصره ۱ - منظور از کلمه «نفت» در این قانون عبارت است از نفت خام - گاز طبیعی - اسفالت و کلیه هیدروکاربورهای مایع اعم از اینکه بحالت طبیعی یافت شود و یا بوسیله عملیات مختلف از نفت خام و گاز طبیعی جدا شود و نیز هر فرآورده مهیای استفاده یا نیمه تمامی که از مواد مزبور بوسیله تبدیل گاز به مایع یا تصفیه یا عمل شیمیائی یا هر گونه طریقه دیگری اعم از آنچه اکنون معمول است و آنچه در آینده معمول شود بدست آید .

تبصره ۲ - منظور از «عامل» در این قانون هر شخص یا سازمان مشترک و یا دستگاه مختلفی است که در حدود مقررات این قانون مجاز به اجرا و اداره عملیات صنعت نفت باشد .

تبصره ۳ - منظور از «شخص» در این قانون هر شخص طبیعی یا حقوقی میباشد ولی این عنوان بشرکت ملی نفت ایران و شرکتهای فرعی آن اطلاق نمیکرد. عنوان

شخص بدستگاههای مختلفی هم که از طرف دو شخص یا بیشتر توأمأ ایجاد شود اطلاق میگردد بدون اینکه در اثر این اختلاط عنوان شخصیت حقوقی جداگانه ای بوجود آید .

تبصره ۴ - منظور از «سازمان مشترك» در این قانون هر مؤسسه ایست که قسمتی از آن متعلق به يك شخص و قسمت دیگر آن متعلق به شرکت ملی نفت ایران باشد .

تبصره ۵ - منظور از « دستگاه مختلط » در این قانون هر دستگاه عاملیتی است که شرکت ملی نفت ایران از يك طرف و يك یا چند شخص از طرف دیگر توأمأ ایجاد نموده باشند بدون اینکه در اثر این اختلاط شخصیت حقوقی جداگانه ای بوجود آید .

تبصره ۶ - منظور از « پذیره » در این قانون وجهی است که هنگام عقد قراردادهای مربوط به تفحص و اکتشاف و استخراج نفت بایستی بر طبق مقررات مربوط به این قانون در ظرف مدتی که در قرارداد تصریح خواهد شد از طرف عامل شرکت ملی نفت ایران پرداخت شود .

ماده دوم - شرکت ملی نفت ایران میتواند بمنظور اجرای مقررات این قانون با هر شخصی اعم از ایرانی و خارجی که صلاحیت فنی و مالی او محرز باشد مذاکره و هر گونه توافقی را که مقتضی بداند بر اساس مقررات و مصوبات این قانون و سایر شرائطی که مخالف با قوانین کشور نباشد بعمل آورده و موافقتنامه مربوطه را تنظیم و امضاء و بهیئت وزیران تقدیم نماید که در صورت تأیید برای تصویب به مجلسین تقدیم گردد . موافقتنامه هائی که باین طرز امضاء شود پس از تصویب مجلسین و از تاریخ تصویب مزبور قابل اجرا خواهد بود .

ماده سوم - هیچ عاملی نمیتواند اجرای بعضی یا کلیه عملیات مربوطه را بپییمانکاری

واگذار نماید مگر آنکه قبلاً جلب موافقت شرکت ملی نفت ایران را بنماید و در هر حال این موافقت رافع مسئولیت تام و تمام عامل نخواهد بود.

ماده چهارم - در مورد اتباع خارجه اجازه عاملیت یا واگذاری عملیات به پیمانکار فقط در مواردی ممکن است داده شود که بموجب قوانین جاریه و سازمانهای اقتصادی کشور خارجی مربوطه اتباع ایرانی مجاز باشند که در کشور مزبور بطور کلی مبادرت بفعالیت های اقتصادی و مخصوصاً عاملیتهای موضوع این قانون بنمایند.

ماده پنجم - شرکت ملی نفت ایران میتواند بمنظور اجرای عملیات تفحص و اکتشاف و استخراج اراضی کشور و فلات قاره را بجز ناحیه موضوع قانون قرارداد فروش نفت مصوب ششم آبان ۱۳۳۳ بیخششائی تقسیم کند که مساحت هر يك حد اكثر از هشتاد هزار كيلو متر مربع تجاوز ننماید شرکت میتواند از بخشهای مزبور آنچه را که مقتضی بداند از نظر اجرای عملیات مقرر در این قانون آزاد اعلان نموده و نسبت بآن پیشنهاد انعقاد قرارداد پذیرد ولیکن بایستی در کلیه اوقات معادل اقلایك سوم مجموع اراضی قابل استفاده و فلات قاره قابل استفاده بعنوان ذخیره ملی باقی بماند شرکت در هر موقع میتواند در تعیین حدود بخشها و نیز در مورد آزاد یا بسته بودن بخشها تجدید نظر کند ولی هر گونه تصمیمی در باب تعیین یا تغییر حدود و آزاد یا بسته بودن بخشها بایستی اقلاسه ماه قبل از تاریخ اجرای تصمیم اعلان شود و اینگونه تصمیمات تأثیری در قراردادهائی که قبلاً منعقد شده باشد نخواهد داشت هر قسمت از اراضی که طبق بند ج ماده ۷ و بندهای «و» و «ز» ماده ۸ بشرکت ملی نفت ایران مسترد شود بسته تلقی خواهد شد تا موقعیکه شرکت ملی نفت ایران مجدداً آنها را آزاد اعلان کند . پیشنهادهاییکه بر طبق این قانون در مورد يك بخش یا قسمتی از آن در ظرف

شصت روز از تاریخ صدور اعلان شرکت ملی نفت ایران بشرکت تسلیم شود بدون رعایت تقدم و تأخر تاریخ وصول مورد توجه قرار خواهد گرفت .

ماده ششم - شرکت ملی نفت ایران باید در هر يك از سازمانهای مشترك يا دستگاههای مختلط لااقل بمیزان سی درصد (۳۰٪) سهام باشد .

ماده هفتم - در مورد سازمانهای مشترك يا دستگاههای مختلطی که سهم شرکت ملی نفت ایران پنجاه درصد یا بیشتر باشد شرایط عملیات بشرح زیر خواهد بود :

الف - هیچ سازمان مشترك يا دستگاه مختلطی نمیتواند مجموعاً بیش از شانزده هزار کیلومتر مربع در يك بخش در زمان واحد در اختیار داشته باشد . مجموع سهم نسبی هر يك از طرفهای شرکت ملی نفت ایران در يك بخش در زمان واحد حد اکثر هشت هزار کیلومتر مربع میباشد . چنانچه طرف شرکت ملی نفت ایران مشارکت پنجاه درصد یا بیشتر شرکت ملی نفت را بپذیرد و در يك سازمان مشترك يا دستگاه مختلط لااقل دارای سهم نسبی چهار هزار کیلومتر مربع بشود نسبت بچهار هزار کیلومتر مربع بقیه میتواند از طریق مشارکت یا عدم مشارکت موضوع ماده ۸ عمل کند .

ب - سازمان مشترك يا دستگاه مختلط موظف است در هر بخشی که در آن عمل میکند حد اکثر تا پایان سال چهارم پس از تاریخ قرارداد حفر لااقل يك چاه نفت را در ناحیه واگذاری شروع کند و عملیات حفاری را پس از شروع مداوماً با سرعت معقول و بر طبق اصول متداول صنعت نفت ادامه دهد .

چنانچه در پایان سال دوازدهم بعد از تاریخ قرارداد عملیات سازمان مشترك يا دستگاه مختلط در ناحیه مزبور بمرحله بهره برداری تجارتي نرسیده باشد سازمان یا دستگاه علاوه بر اینکه ناحیه مزبور را بشرکت ملی نفت ایران مسترد

خواهد نمود مشمول هر گونه ضمانت اجرائی که بموجب ماده ۱۵ مقرر میشود نیز خواهد گردید .

ج - در ظرف مدتی که از ده سال از تاریخ قرارداد تجاوز نخواهد کرد سازمان مشترك يادستگاه مختلط نصف مجموع مساحت و اگذاری طبق آن قرارداد را در يك يا چند نوبت بطريقی که شرکت ملی نفت ایران مناسب بداند بشرکت مزبور مسترد خواهد نمود قطعات استردادی از لحاظ تعداد و عرض و طول باید از نظر عملیات صنعت نفت قابل استفاده باشد .

د - مدت اصلی قرار داد در مورد هر ناحیه حداکثر بیست و پنج سال از تاریخ شروع بهره برداری تجارتي در آن ناحیه خواهد بود ولی ممکن است مدت قرارداد بدرخواست هر يك از طرفهای شرکت ملی نفت ایران حداکثر برای سه دوره پنج ساله تمدید شود . در دوره پنج ساله اول بر طبق شرایط اصلی عمل خواهد شد ولی در دوره بعد بایستی شرایط و مزایا و اوضاع روز در موقع تمدید در نظر گرفته شود .

ه - در ظرف مدتی که بموجب این قانون اجازه تفحص و اکتشاف و استخراج به يك سازمان مشترك يادستگاه مختلط داده میشود عملیات مزبور در ناحیه مربوطه منحصر بسازمان يادستگاه نامبرده خواهد بود .

ماده هشتم - در مورد سازمانهای مشترك يادستگاههای مختلطی که سهم شرکت ملی نفت ایران کمتر از پنجاه درصد باشد و نیز در مواردی که قرارداد با شخصی بدون تشکیل سازمان مشترك يادستگاه مختلط منعقد شده باشد شرایط عملیات بشرح زیر خواهد بود :

الف - شخصی که برای انجام عملیات تفحص و اکتشاف و استخراج با شرکت ملی نفت ایران سازمان مشترك يادستگاه مختلطی تشکیل میدهد و یا بدون تأسیس

سازمان یا دستگاه مزبور طرف قرارداد واقع میشود باید مبلغی یکجا بعنوان پذیره اضافه بر حق الارض مذکور در بند الف ماده ۹ بشرکت ملی نفت ایران بپردازد. شرکت ملی نفت ایران میزان پذیره مزبور را در هر مورد بر حسب اوضاع و احوال آن مورد مخصوصاً اینکه قرارداد بر اساس مشارکت یا عدم مشارکت تنظیم گردیده و سایر عواملی که در مورد حق الارض بشرح مذکور در بند الف ماده ۹ باید در موقع عقد قرارداد رعایت شود تعیین و در قرارداد قید خواهد نمود.

ب - هیچ سازمان مشترك یا دستگاه مختلطی نمیتواند مجموعاً بیش از نه هزار کیلومتر مربع در يك بخش در زمان واحد در اختیار داشته باشد مجموع سهم نسبی هر يك از طرفهای شرکت ملی نفت ایران و نیز مجموع مساحتی که در غیر مورد مشارکت ممکن است بيك عامل و اگذار شود در يك بخش در زمان واحد از شش هزار و پانصد کیلو متر تجاوز نخواهد نمود ولی این محدودیت تأثیری در مفاد بند الف ماده ۷ نخواهد داشت.

ج - عامل میتواند ناحیه ای را که طبق هر قرارداد در هر بخشی در اختیار دارد بنده قسمت یا کمتر تقسیم کند ولی این تقسیم حداکثر تا پایان پنج سال از تاریخ اجرای قرارداد امکان خواهد داشت.

د - بجز در مواردی که خط سرحدی یا خط ساحلی یا حدود خارجی فلات قاره طرز دیگری را اقتضا نماید هر ناحیه یا هر يك از قسمتهای آن بایستی بشکل چهار ضلعی باشد که طول متوسط آن از شش برابر عرض متوسط آن تجاوز ننماید.

ه - عامل موظف است در هر بخشی که در آن عمل میکند حداکثر تا پایان سال پنجم پس از تاریخ قرارداد حفر لا اقل يك چاه نفت را در ناحیه و گذاری و یا در صورتیکه ناحیه مزبور را تقسیم نموده باشد در یکی از قسمتهای آن شروع کند و بعد از آن نیز در هر سال اقلاً يك چاه دیگر باقتضای عملیات حفر کند ولیکن حداکثر

تا پایان سال هشتم پس از تاریخ اجرای قرار داد بایستی حفاری در هر يك از قسمت‌های ناحیه مربوطه شروع شده باشد و عملیات حفاری پس از شروع باید مداوماً و بر طبق اصول متداول صنعت نفت ادامه یابد. در پایان سال دوازدهم بعد از تاریخ قرارداد چنانچه عملیات در ناحیه موضوع قرارداد و یا در هر يك از قسمت‌های آن بمرحله بهره‌برداری تجارتي نرسیده باشد علاوه بر اینکه ناحیه مزبور یا هر قسمتی که بهره‌برداری تجارتي در آن بعمل نیامده باشد بشرکت ملی نفت ایران مسترد خواهد شده گونه ضمانت اجرائی نیز که بموجب ماده ۱۵ مقرر میشود بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

و - در ظرف ده سال از تاریخ قرارداد در ناحیه و یا در هر يك از قسمت‌های آن نصف ناحیه یا نصف هر يك از قسمت‌های آن بشرکت ملی نفت ایران مسترد خواهد شد ولی ناحیه و قسمتی که پس از آن در اختیار عامل باقی خواهد ماند در هیچ مورد متجاوز از هزار کیلومتر مربع پیوسته بهم نخواهد بود.

ز - مدت اصلی قرارداد در مورد هر ناحیه یا قسمت حداکثر بیست و پنج سال از تاریخی است که بهره‌برداری تجارتي در آن ناحیه یا قسمت شروع شود ولی مدت قرارداد ممکن است به درخواست عامل حداکثر برای سه دوره پنج ساله تمدید شود مشروط بر آنکه عامل شرایط و مزایا و اوضاعی را که در تاریخ تقاضای تمدید حکم فرما است بپذیرد و یا اقلای بیست درصد ناحیه یا قسمت مربوطه را که موضوع تقاضای تمدید است مسترد نماید.

ح - در ظرف مدتی که بموجب این قانون اجازه تفحص و اکتشاف و استخراج بيك عامل داده میشود عملیات مزبور در ناحیه مربوطه یا قسمت‌های آن منحصر بعامل نامبرده خواهد بود.

ط - عامل بایستی در قرارداد متعهد شود که در صورت تقاضای شرکت ملی

نفت تا میزان يك هشتم كل محصول را بجنس بشر كت مزبور تسليم نموده بهای آنرا بقیمت اعلان شده از بدهی مالیاتی خود كسر نماید .

ماده نهم - شرایط زیر در کلیه مواد مذکور در مواد ۷ و ۸ بایستی رعایت

شود :

الف - هر شخصی که طبق مواد ۷ و ۸ با شرکت ملی نفت ایران قرارداد منعقد نماید باید در طی دوره قرارداد مبلغی سالیانه بعنوان حق الارض برای تمام ناحیه موضوع قرارداد بمیزانی که شرکت ملی نفت ایران با توجه بوسعت ناحیه و خصوصیات مناطق مورد اکتشاف و استخراج مخصوصاً احتمالات پیدایش نفت و سهولت عرضه محصول ناحیه در بازارهای خارج تعیین خواهد نمود بشرکت ملی نفت ایران بپردازد .

قسمتی از حق الارض که در هر مورد بتشخیص شرکت ملی نفت ایران تعیین میشود در تاریخ انعقاد قرارداد یکجا نقداً از طرف عامل شرکت ملی نفت ایران پرداخت و به اقساط سالیانه بتوافق طرفین از محل حق الارض سالیانه مزبور كسر خواهد شد .

عامل مجاز است حق الارض سالیانه را بانضمام اقساط سالیانه و مبلغی که یکجا پرداخت نموده جزء هزینه عملیات جاری سازمان یادستگاه یا شخص منظور نماید تا موقعی که بدهی مالیاتی عامل در هر دوره مالیاتی قبل از احتساب حق الارض معادل حق الارض شود یا از آن تجاوز نماید .

در هر دوره مالیاتی که بدهی مالیاتی عامل معادل حق الارض شود یا از آن تجاوز نماید حق الارض بعنوان هزینه جاری عملیات تلقی نخواهد شد بلکه از لحاظ مقررات ماده ۳۵ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۸ در حکم پرداخت مشخص خواهد بود .

تبصره - بمنظور تعیین سود ویژه مشمول مالیات هر دوره مالیاتی زیانهای

عمل کرد دوره‌های مالیاتی قبل که از محل درآمد‌ها جبران نشده از سود ویژه جاری کسر خواهد شد .

ب - شرکت ملی نفت ایران میتواند باشخصی که سازمان مشترك يادستگاه مختلط را با شرکت ملی نفت ایران تشکیل میدهد موافقت نماید که بجای پرداخت حق الارض شخص مزبور پرداخت تمامی یا قسمتی از هزینه‌های عملیات اکتشافی را تا کشف نفت بمیزان قابل صدور تجارتي اعم از سهم خود و سهم شرکت ملی نفت ایران بعهده بگیرد ولی در این موارد شرکت ملی نفت ایران موظف خواهد بود که با توجه بخصوصیات هر مورد مبلغی بعنوان حداقل در نظر گرفته و طرف را ملزم بخرج آن بنماید. چنانچه عملیات اکتشاف انجام گردیده و از حداقل هزینه پیش بینی شده مبلغی اضافه باقیماند شرکت ملی نفت ایران میتواند یا نصف آن اضافه را بحساب دولت ایران از طرف وصول کند و یا طرف را ملزم نماید که تمامی اضافه مزبور را برای هزینه‌های تفحص واكتشاف واستخراج آينده بمصرف برساند .

ج - از تاریخ تصویب این قانون شرکت ملی نفت ایران مکلف است پس از تقسیم اراضی کشور وفلات قاره به بخشها بشرح مندرج در ماده ۵ بمنظور تأسیس سازمانهای مشترك يادستگاه‌های مختلط یا واگذاری عاملیت دريك یا چند بخش از اشخاص واجد صلاحیت بوسیله آگهی دعوت نماید که پیشنهادهای خود را در ظرف مهلت مقرر بر اساس طرح قرارداد نمونه‌ای که شرکت ملی نفت ایران طبق مصرات این قانون تنظیم خواهد نمود بشرکت ملی نفت ایران تسلیم نماید .

د - شرکت ملی نفت ایران موظف است برای هر بخشی که آزاد اعلان میکند دفترچه مشخصاتی که موقعیت جغرافیائی و وضع عمومی زمین شناسی و سایر اطلاعات مربوطه در آن قید شده باشد تهیه نموده و بانضمام قرارداد نمونه آنرا در اختیار پیشنهاد دهندگان بگذارد .

ه - پیشنهاد دهندگان باید ضمن قبول تعهدات مندرج در طرح قرارداد نمونه میزان پذیره و مشارکتی را که حاضر بقبول آن هستند تعیین و پیشنهاد خود را در ظرف مهلت مقرر بشرکت ملی نفت ایران تسلیم نمایند. شرکت ملی نفت ایران پس از بررسی پیشنهادهای واصله حداکثر در ظرف مدت دو ماه هر پیشنهادی را که با توجه به کلیه عوامل مربوطه بیشتر بصر فیه و صلاح کشور تشخیص دهد انتخاب و موافقتنامه لازم را بشرح مذکور در ماده ۲ تنظیم و امضاء خواهد نمود. تسلیم پیشنهاد هیچگونه حقی برای پیشنهاد دهنده ایجاد نمیکند و شرکت ملی نفت ایران در رد و قبول کلیه یا بعضی از پیشنهادهای آزاد است .

و - شرکت ملی نفت ایران موظف است در هر يك از موارد عامل را با قید شرایط مقتضی ملزم نماید که حداکثر کوشش را در انجام تعهدات خود در مورد عملیات اکتشاف و تولید و بهره برداری نفت در مناطقی که در اختیار دارد بعمل آورده لازمۀ استفاده کامل را از منابع مزبور رعایت کند . همچنین عامل بایستی متعهد شود که عملیات خود را با روش معمول صنعت نفت انطباق دهد و مخصوصاً در مورد حفاظت ذخایر هیدرو کار بور از اصول صحیح فنی و مهندسی تبعیت نماید .

ز - شرکت ملی نفت ایران نمیتواند با هیچ شخص قرارداد یا قراردادهائی منعقد نماید که بموجب آن شخص مزبور در يك موقع در بیش از پنج بخش بعملیات موضوع این قانون مبادرت کند . هر دو شخص یا بیشتر که فعالیت اصلی آنها مربوط بصنعت نفت و یکی از آنها مالك شصت درصد یا بیشتر از سهام دیگری باشد و یا هر دو شرکت فرعی يك شرکت اصلی باشند در حکم شخص واحد تلقی خواهند شد .

ماده دهم - شرکت ملی نفت ایران میتواند برای انجام عملیات تصفیه و حمل و نقل و فروش نفت در خارج کشور قرارداد هائی منعقد نماید که بموجب آن يك سازمان مشترك یا دستگاه مختلط یا هر شخصی بدون تشکیل سازمان یا دستگاه مزبور

انجام عملیات مزبور را بر طبق شرایطی که در هر مورد به تشخیص شرکت ملی نفت ایران تعیین خواهد گردید بعهده بگیرد. مدت اصلی اینگونه قراردادها از چهل سال تجاوز نخواهد نمود ولی مدت مزبور ممکن است به تقاضای عامل حداکثر تا سه دوره پنج ساله تمدید شود مشروط بر آنکه عامل شرایط و مزایا و اوضاع تاریخ تمدید را قبول کند.

ماده یازدهم - شرایط زیر باید در کلیه قراردادهائی که بر طبق مواد ۷ و ۸ و ۱۰ این قانون منعقد میگردد رعایت شود :

الف - قرارداد ممکن است برای انجام يك یا چند رشته از عملیات مذکور در ماده ۱ تنظیم شود.

ب - هر گاه در شرایط و مزایا و اوضاعی که در حین قرارداد یا در موقع تمدید آن موجود بوده و قرارداد بر طبق آن تنظیم یا تمدید شده بعداً تغییراتی حاصل شود این تغییرات تأثیری در قرارداد چه در دوره اصلی و چه در دوره های تمدیدی آن نخواهد داشت.

ج - عامل میتواند کلیه تأسیسات ثابت و غیر ثابت را که برای حسن اجرای عملیات مجاز لازم بداند تهیه و بنا یا نصب و از آن استفاده کند. عامل در طول مدت عملیات مادام که بتأسیسات مزبور احتیاج داشته باشد میتواند بدون هیچگونه قید و شرطی آنها را در داخل ناحیه خود از نقطه ای بنقطه دیگر انتقال دهد و نیز میتواند تأسیسات جدید یا اضافی یا تعویضی را که لازم تشخیص دهد تهیه و بنا یا نصب و از آن استفاده کند.

د - عامل مجاز خواهد بود مبلغی بعنوان هزینه استهلاک تأسیسات ثابتی که برای عملیات خود تهیه و بنا یا نصب نموده جزو هزینه های جاری خود بر اساس تخمین عمر اقتصادی تأسیسات مربوطه که طبق اصول صحیح حسابداری و مهندسی

احساب میشود و باتوجه ببقیه مدت عملیات منظور نماید . در هر مورد شرکت ملی نفت ایران ترتیب حسابداری لازم را باعامل تعیین خواهد نمود بطوریکه حق مالکیت شرکت ملی نفت ایران نسبت به تأسیسات مزبور بنحو مطمئن تأمین شود و در هر صورت در پایان مدت قرارداد یا فسخ قرارداد کلیه تأسیساتی که برطبق قرارداد بنا یا نصب شده بدون هیچ قید و شرطی ملك شرکت ملی نفت ایران خواهد بود .

ه - شرکت ملی نفت در هر قراردادی که منعقد مینماید بایستی اقلامی را که عامل مجاز است جزو هزینه عملیات جاری خود منظور نماید تصریح کند تا در احتساب مالیات بر درآمدی که بعامل تعلق میگیرد هزینه های مزبور محسوب گردد . علاوه برحق الارض بشرح مذکور در (بندالف) ماده ۹ و استهلاك تأسیسات ثابت و اقلام دیگری که بموجب ماده ۳۵ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۸ و تأیید آن ضمن ماده ۳۶ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۳۵ تعیین گردیده اقلام زیر جزو هزینه عملیات جاری قابل احتساب خواهد بود .

استهلاك سالیانه مبلغی که از بابت پذیره پرداخت شده بمیزان منصفانه هزینه حفر چاههایی که نفت بمیزان تجارتهی از آن تولید نشده - هزینه انجام خدمات وغیره که برای انجام نقشه برداری زمینی وهوائی و دریائی ونیز برای حفر یا پاك کردن یا گود کردن یا تکمیل چاهها یا تهیه مقدمات عملیات مزبور لزوم پیدا کند ولی خرج تهیه تأسیسات سرمایه ای ترتیب استهلاك آن مقرر گردیده جزو هزینه عملیات جاری منظور نخواهد گردید .

و - کلیه لوازمیکه برای حسن جریان و اداره عملیات صنعت نفت مورد احتیاج باشد بدون پروانه ورودی وبامعافیت از هرگونه حقوق گمرکی وعوارض و سایر مالیاتها یا پرداختها بایران وارد خواهد شد اجناسی که برای استفاده و مصرف کارکنان عاملین مناسب باشد بدون لزوم هیچگونه پروانه ورودی وبامعافیت از

مقررات هر نوع انحصار دولتی ولی با پرداخت حقوق گمرکی و سایر مالیاتهایی که در موقع ورود معمولاً بآن تعلق میگیرد وارد خواهد شد. این قبیل اجناس فقط به کارکنان قابل فروش خواهد بود. کلیه موارد عاملی که این اجناس را وارد میکند باید در تحصیل لوازم و حوائج مورد مصرف خود نسبت به اشیائی که در ایران ساخته و مهیا میشود رجحان قائل شود با این قید که اشیاء مذکور با مقایسه آن با اشیاء مشابه خارجی با همان شرایط مساعد از لحاظ نوع جنس و قیمت و سهولت الحصول بودن آن در موقع لزوم بمقادیر مورد نیاز و قابل مصرف بودن آن در موردی که برای آن منظور شده در ایران بدست بیاید. عاملینی که اجناس مزبور را وارد نمایند حق خواهند داشت آنها را با اطلاع شرکت ملی نفت ایران ولی بدون هیچگونه پروانه و با معافیت از حقوق صادراتی یا سایر مالیاتها یا پرداختها مجدداً صادر کنند مگر اشیائی که بملکیت ایران یا شرکت ملی نفت ایران درآمده باشد.

تبصره - منظور از لوازم و اشیائی که ورود آن بشرح فوق مجاز است کلیه کالاها و لوازم و ادوات و افزار و ماشین آلات و قطعات یدکی است چه بصورت مواد خام چه موادی که در دست تهیه و چه موادی که ساخته و مهیای استفاده باشد.

ز - باستثنای مالیات بر درآمد و جوهی که بایستی بر طبق این قانون بر شرکت ملی نفت ایران پرداخت و یا به بستانکار حساب آن شرکت گذاشته شود و عوارض گمرکی بنحومقرر در این قانون و پرداخت بدولت ایران بابت مالیاتی که باید از حقوق کارکنان و یا از جوه پرداختی به پیمانکاران یا نماینده ها بابت کارهایی که در ایران انجام داده اند کسر شود و عوارض و حقوقی که باید بر اساس خالی از تبعیض در مقابل خدمات درخواست شده و یا خدماتی که بطور عموم برای عامه انجام میشود پرداخت شود و مالیاتها و حقوقی که شامل عموم و خالی از تبعیض

باشد) از قبیل حق تمبر اسناد و حق الثبت امور حقوقی و بازرگانی و حق الثبت اختراعات و تألیف) عاملین ملزم به پرداخت هیچگونه وجهی به هیچ يك از مقامات دولتی اعم از مرکزی و محلی نخواهند بود و هیچ مالیاتی به صادرات نفت از طرف عامل و یا پرداخت سود سهام از محل درآمد عملیات عامل تعلق نخواهد گرفت هر عاملی موظف است نسبت به درآمدخالص خود بر طبق قانون مالیات بر درآمد وقت مالیات بر درآمد بپردازد ولیکن نرخ مالیات بر درآمدی که عاملین باید طبق آن مالیات بر درآمد ایران را بپردازند از آنچه که در قانون مالیات بر درآمد مورخ ۱۳۳۵ مقرر شده تجاوز نخواهد کرد و نیز تعیین درآمد ویژه عاملین مشمول مقرراتی خواهد بود که از آنچه بموجب ماده ۳۵ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۸ و تأیید آن طی ماده ۳۶ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۳۵ تصریح گردیده نامساعدتر نباشد. عاملین میتوانند زیانهای عملیات خود را که از محل درآمد و بهره جبران نشده بشرحی که طبق اظهارنامه های مالیاتی سالهای مالی جاری و گذشته آنها منظور و مورد قبول واقع شده بسالهای بعد انتقال دهند ولی این انتقال بیش از ده سال از سالی که زیان مربوط به آن است مجاز نخواهد بود. در مواردی که بموجب این قانون اجازه عملیات به دو عامل یا بیشتر که فعالیت اصلی آنها اجرای عملیات صنعت نفت باشد داده شده باشد چنانچه یکی از عاملین مزبور اقلانود درصد سهام دیگری را مالک باشد و یا همه آنها شرکتهای فرعی يك شرکت اصلی باشند میتوانند درآموزیان خود را که از عملیاتی که بموجب این قانون بآنها واگذار شده ناشی شده يك کاسه کرده و اظهارنامه مالیاتی مشترك بدهند ولیکن نمیتوانند زیانهای حاصله از عملیات مزبور را در قبال درآمد حاصله از عملیاتی که بموجب قوانین دیگر بآنها واگذار شده باشد احتساب نمایند. هر شخصی که دارای شرایط فوق بوده و باشرکت ملی نفت ایران دسنگاه مختلطی تأسیس

نموده باشد میتواند بمنظور احتساب بدهی مالیاتی خود اظهارنامه مالیاتی مشترک بشرح مذکور فوق تسلیم کند .

ح - وجوهیکه از بابت مالیات بر درآمد و پذیره وحق الارض بشرکت ملی نفت ایران یا دولت ایران پرداخت میشود به دلار امریکائی یا لیره انگلیسی یا هرپول رایج دیگری خواهدبود که شرکت ملی نفت ایران تعیین و در قرارداد تصریح نماید . هرعاملی میتواند وجوه حاصله از صدور نفت ایران را در حسابهای خود در خارج کشور نگاه دارد مگر قسمتی را که باید بمصرف انجام تعهدات خود در برابر دولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران برساند کلیه پرداختهائیکه باید از طرف هرعاملی در وجه دولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران بعمل آید بجز پرداختهائیکه قبلا در این ماده ذکر شده و نیز تمام پرداخته های دولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران در وجه اشخاص بیول رایج ایران بعمل خواهد آمد . بمنظور احتساب این پرداخته ها طریقه تسعیر ارز مربوطه در هر قرارداد بر طبق قوانین ارزی کشور تعیین خواهد شد عاملین اعم از اتباع ایران و اتباع بیگانه میتوانند وجوهی را که از خارج بایران آورده و یا از عملیات مجاز خود در ایران بدست آورده باشند بخارج انتقال دهند بجز آنچه را که بایستی بدولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران بپردازند .

ط - هر عاملی بهای اعلان شده نفت را با توجه بهرقیمتی که قبلا برای محل صدور مربوطه اعلان شده باشد منتشر خواهد نمود و عوائد ناویژه او معادل ارزش کلیه نفتی که صادر نموده بر اساس بهای اعلان شده و نیز آنمقدار نفتی که برای مصرف داخلی تحویل داده براساس بهای مصرح دربند (ی) این ماده تلقی خواهد شد ولی هر گونه تخفیفی که شرکت ملی نفت ایران تصویب نماید و هر مقدار نفتی که عامل درضمن عملیات صنعت نفت بمصرف برساند جزو عواید مزبور محسوب

نخواهد شد . نفتی که هر عامل از چاههای موضوع عملیات خود تولید نماید در سر چاه بملکیت مشارالیه در میآید .

ی - شرکت ملی نفت ایران موظف است هر عاملی را بنحوی که مقتضی بدانند متعهد نماید که قسمت متناسبی از نفت مورد احتیاج مصرف داخلی را بیهای تمام شده باضافه حق العمل عادلانه‌ای تأمین نماید ولی هیچ عاملی مجبور نخواهد بود که نفت را بمقداری زائد بر آنچه از لحاظ فنی جائز است تولید کند و یا از حیث مقدار یا جنس نفتی که تحویل میدهد تعهداتی قبول کند که با تعهدات عاملین دیگری که در ایران بعملیات صنعت نفت اشتغال دارند نامتناسب باشد .

ک - هر عاملی در حدود احتیاجات عملیات صنعت نفت حق استفاده از اراضی و آب بر طبق قوانین کشور خواهد داشت .

اراضی و آبهاییکه بموجب این سند تحصیل شود از حیث مالکیت و شرایط استهلاك مشمول مقررات مربوط بتأسیسات ثابت خواهد بود .

ل - در مواردی که بر طبق مقررات این قانون شرکت یا هر شخصی سازمان مشترك تأسیس مینماید مشارکت مزبور بایستی بر اساس تشکیل شرکتهائی از نوع سهامی و یا با مسئولیت محدود باشد .

م - عامل نمیتواند حقو قیرا که بر اساس مقررات این قانون تحصیل و تعهداتی را که قبول نموده بدیگری واگذار کند مگر با موافقت قبلی شرکت ملی نفت ایران و تأیید هیأت وزیران و تصویب مجلسین .

ماده دوازدهم - در مورد سازمانهای مشترك که سهام طرفین مساوی میباشد بمنظور آنکه در جلسات عمومی عادی و فوق العاده اکثریت حاصل گردد هر يك از طرفین حق رأی يك سهم از سهام خود را ضمن قرارداد بشخص ثالثی که بتراضی طرفین تعیین میگردد واگذار خواهد نمود .

ماده سیزدهم - در مواردی که بحکم قوه قهریه (فورس ماژور) مانعی که رفع یا جلوگیری از آن از اختیار عامل خارج باشد پیش آید و عامل نتواند تعهدی را که قبول کرده انجام دهد یا در انجام آن تأخیر کند این عدم انجام یا تأخیر در انجام تعهد بعنوان تخلف از قرارداد تلقی نخواهد شد و هر گاه وقفه‌ای که در نتیجه عوامل مزبور پیش آمد نماید یک سال یا بیشتر ادامه یابد قرارداد بخودی خود برای آن مدت تمدید خواهد شد.

تبصره - منظور از قوه قهریه (فورس ماژور) در این قانون همان است که در عرف حقوق بین‌المللی تعریف شده است.

ماده چهاردهم اختلافاتی که بین شرکت ملی نفت ایران و طرفهای دیگر پیش آید چنانچه از طریق مذاکره دوستانه بنحوی که در هر قرارداد پیش بینی خواهد شد رفع نشود از طریق سازش و داوری حل خواهد شد.

مقررات مربوط به ارجاع اختلافات به سازش و داوری در هر قرارداد بنحوی مقتضی پیش بینی میگردد.

ماده پانزدهم - شرکت ملی نفت ایران مکلف است در قراردادهایی که تنظیم می‌نماید ضمانت اجرائی کافی برای انجام تعهدات منظور نماید.

ماده شانزدهم - قوانین و مقرراتی که جزء یا کلاً مغایر با مقررات این قانون میباشد در قسمتی که مغایرت دارد بلا اثر است.

قانون فوق که مشتمل بر شانزده ماده و نه تبصره است در جلسه پنجشنبه بیستم تیر ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۵/۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است